

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Центр соціально-гуманітарних досліджень

СТУДЕНТИ КАРАЗІНСЬКОГО 2022–2023 РОКІВ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

звіт за результатами онлайн-опитування

2023

КІЛЬКІСТЬ СТУДЕНТІВ ЗА ФАКУЛЬТЕТАМИ / ІНСТИТУТАМИ

ФАКУЛЬТЕТ / ІНСТИТУТ	СКОРОЧЕННЯ	НАВЧАЄТЬСЯ*	ОПИТАНО	%
Соціологічний	СОЦ	492	263	53.5%
ННІ екології	ЕКОЛ	149	79	53.0%
Історичний	ІСТОР	331	132	39.9%
Медичний	МЕД	545	213	39.1%
ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	ФІЗ-ЕН	170	56	32.9%
Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	РБЕКС	293	90	30.7%
Фізичний	ФІЗ	228	68	29.8%
Юридичний	ЮР	441	121	27.4%
Психології	ПСИ	281	75	26.7%
Філологічний	ФІЛОЛ	407	97	23.8%
Комп'ютерних наук	КОМП	784	186	23.7%
Математики та інформатики	МАТ	371	87	23.5%
Хімічний	ХІМ	201	42	20.9%
Іноземних мов	ІН-МОВ	832	169	20.3%
Економічний	ЕКОН	1336	245	18.3%
ННІ «Фізико-технічний факультет»	ФІЗ-ТЕХ	99	18	18.2%
Біологічний	БІО	378	68	18.0%
Геології, географії, рекреації та туризму	ГГРТ	339	49	14.5%
Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	МЕВТБ	1235	156	12.6%
Філософський	ФІЛОС	287	34	11.8%
ННІ «Каразінський банківський інститут»	КБІ	288	30	10.4%
ННІ «Каразінська школа бізнесу»	КШБ	276	28	10.1%
ННІ «Інститут державного управління»	ДЕРЖ-УПР	260	15	5.8%
Разом		10023	2321	

* За даними на 1 березня 2023 року

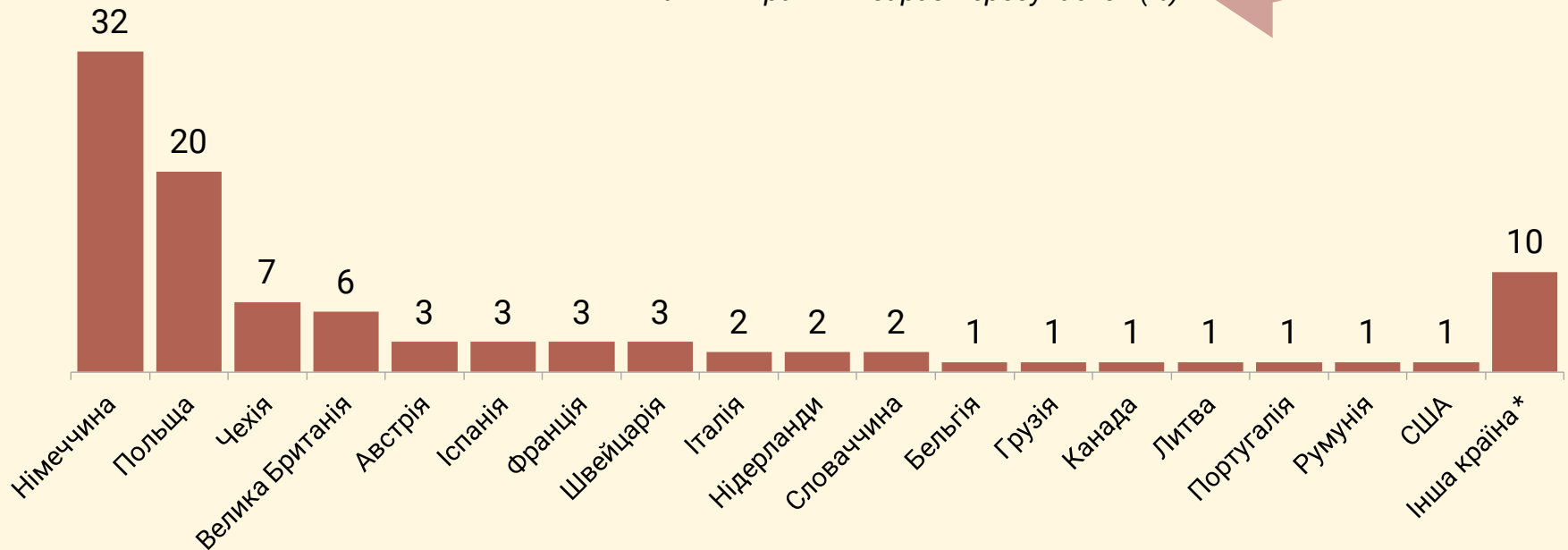
СТУДЕНТИ КАРАЗІНСЬКОГО В УМОВАХ ВІЙНИ

Де ви перебуваєте зараз? (%)

	Харків	Харківська область	Інша область України	Інша країна
Вдома	16	7	14	—
Переміщені	3	6	31	23
Разом	19	13	45	23

Масив: студенти Каразінського – 2321

У якій країні ви зараз перебуваєте? (%)

Масив: студенти, які перебувають зараз за кордоном – 551

ПРОБЛЕМИ, ЯКІ ТУРБУЮТЬ СТУДЕНТІВ КАРАЗІНСЬКОГО

Які проблеми вас зараз найбільше турбують? (%)

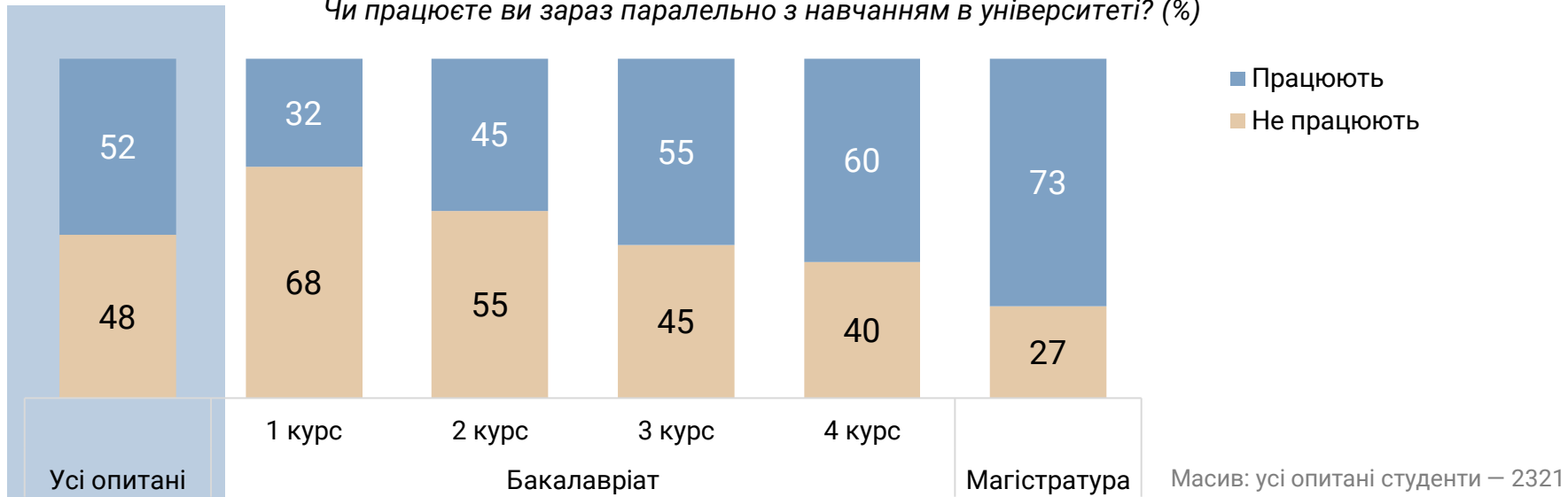

Респонденти могли вибрати кілька варіантів відповіді, тому сума всіх відповідей перевищує 100%

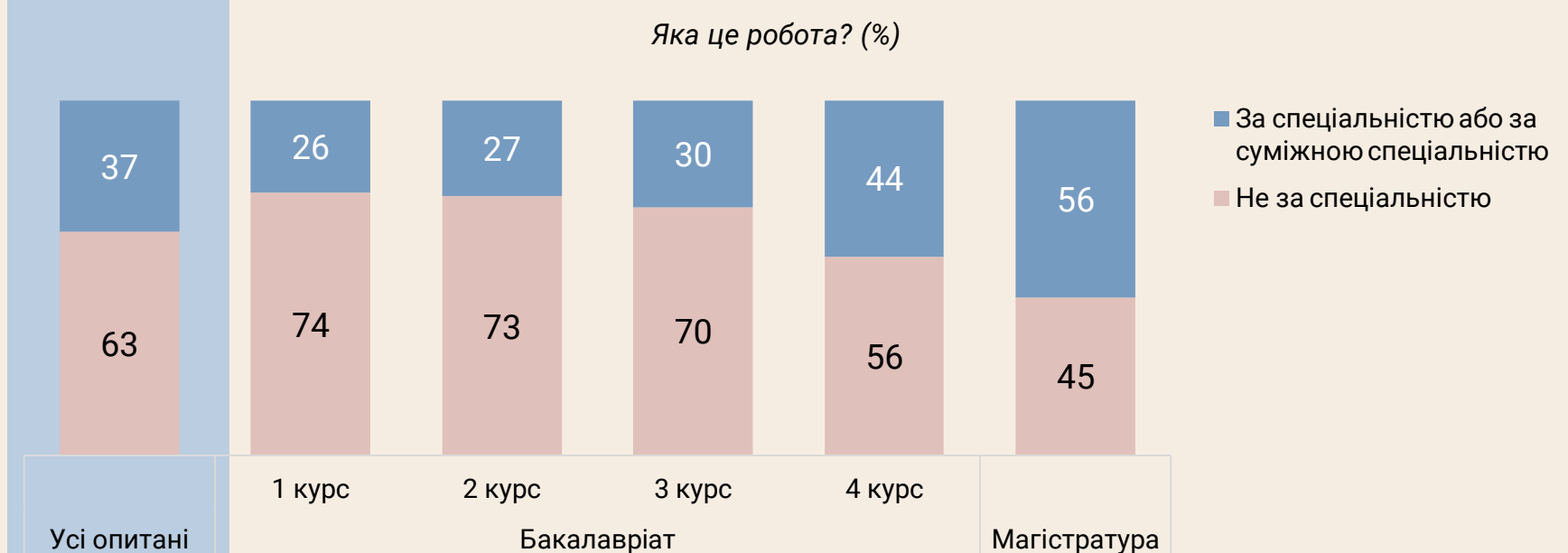
Масив: студенти Каразінського – 2321

КІЛЬКІСТЬ СТУДЕНТІВ, ЩО ПРАЦЮЮТЬ ПАРАЛЕЛЬНО З НАВЧАННЯМ

Чи працюєте ви зараз паралельно з навчанням в університеті? (%)

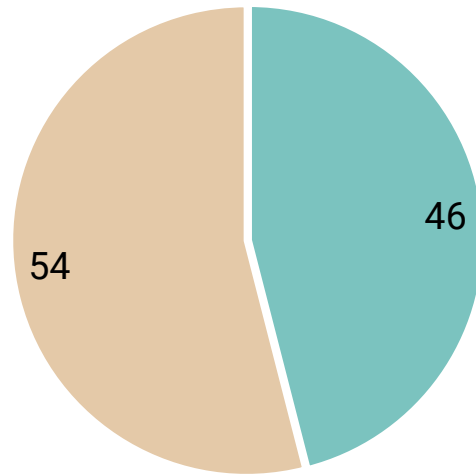
Яка це робота? (%)

Масив: студенти, які працюють паралельно з навчанням – 1187

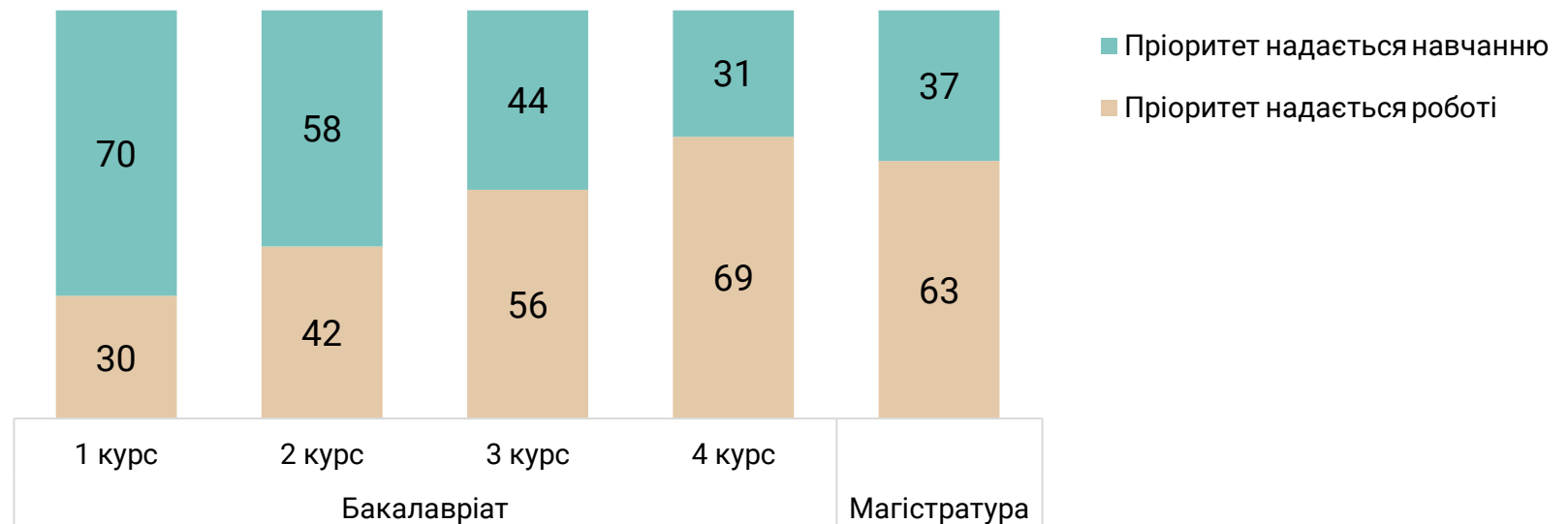
ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ – НАВЧАННЯ ЧИ РОБОТА

Яке з запропонованих нижче тверджень найкраще описує вашу нинішню ситуацію щодо навчання в університеті та роботи? (%)

- Перш за все, ви навчаєтесь, але разом з тим паралельно працюєте
- Перш за все, ви працюєте, але разом з тим паралельно навчаєтесь

Пріоритети в залежності від курсу навчання (%)

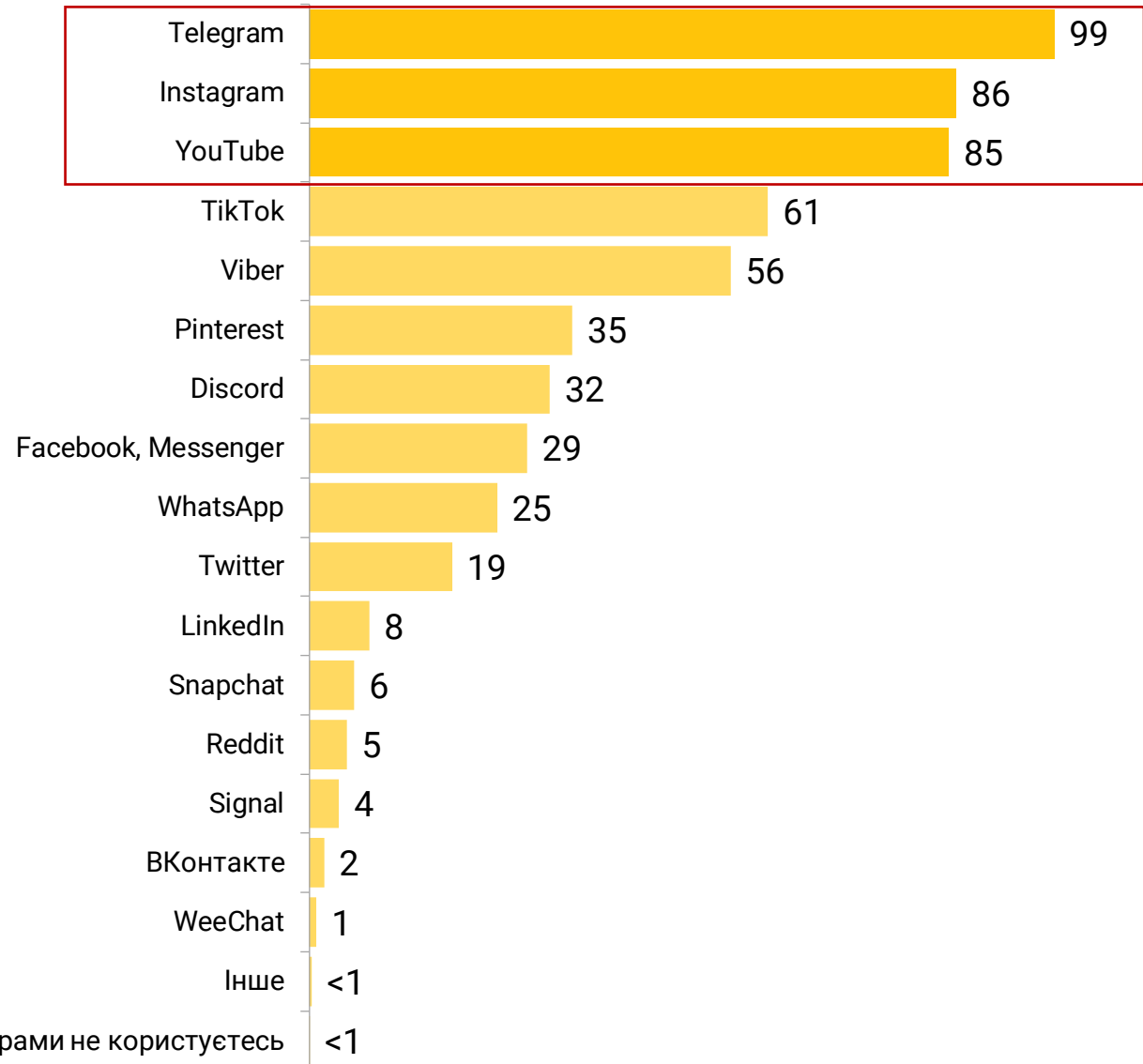

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ТА МЕСЕНДЖЕРИ

Якими соціальними мережами та месенджерами ви користуєтесь? (%)

Instagram

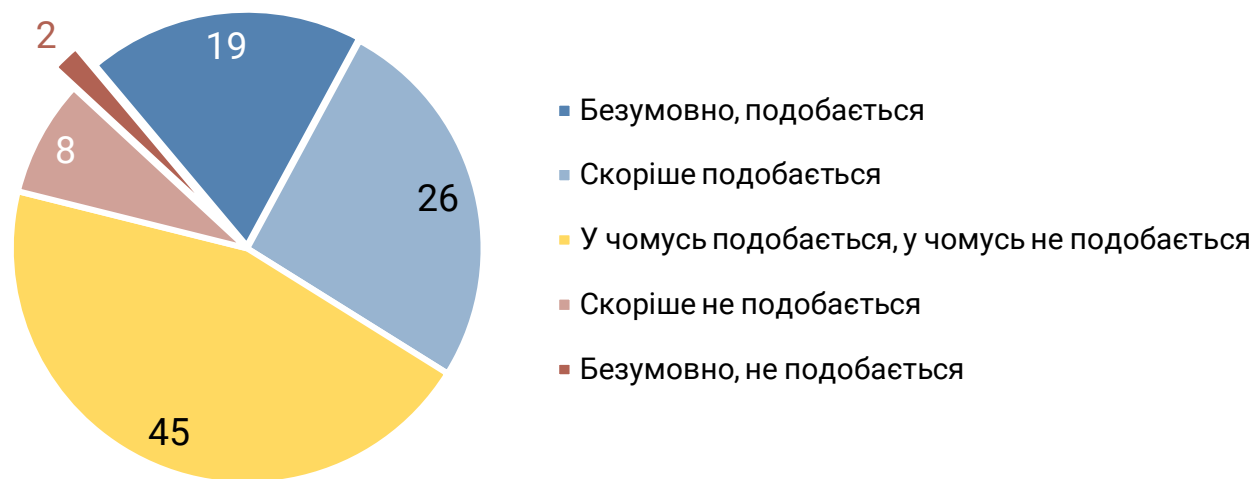
Соціальними мережами та месенджерами не користуєтесь

Респонденти могли вибрати кілька варіантів відповіді, тому сума всіх відповідей перевищує 100%

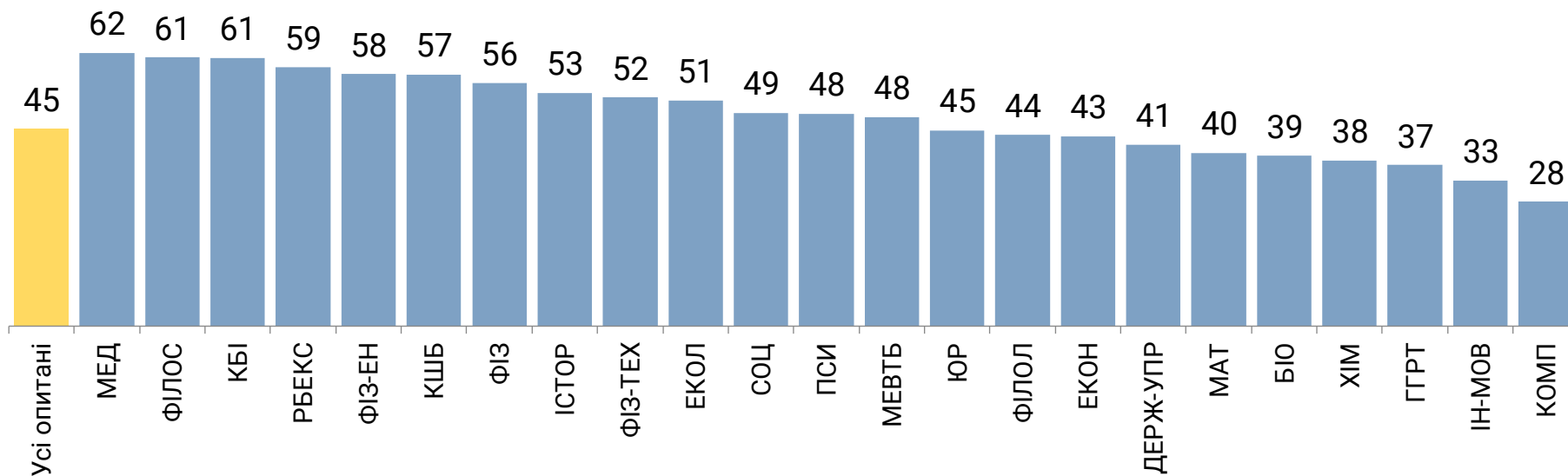
Масив: усі опитані студенти – 2321

ЗАДОВОЛЕНІСТЬ НАВЧАННЯМ В УНІВЕРСИТЕТІ

У цілому вам подобається чи ні навчатись в університеті? (%)

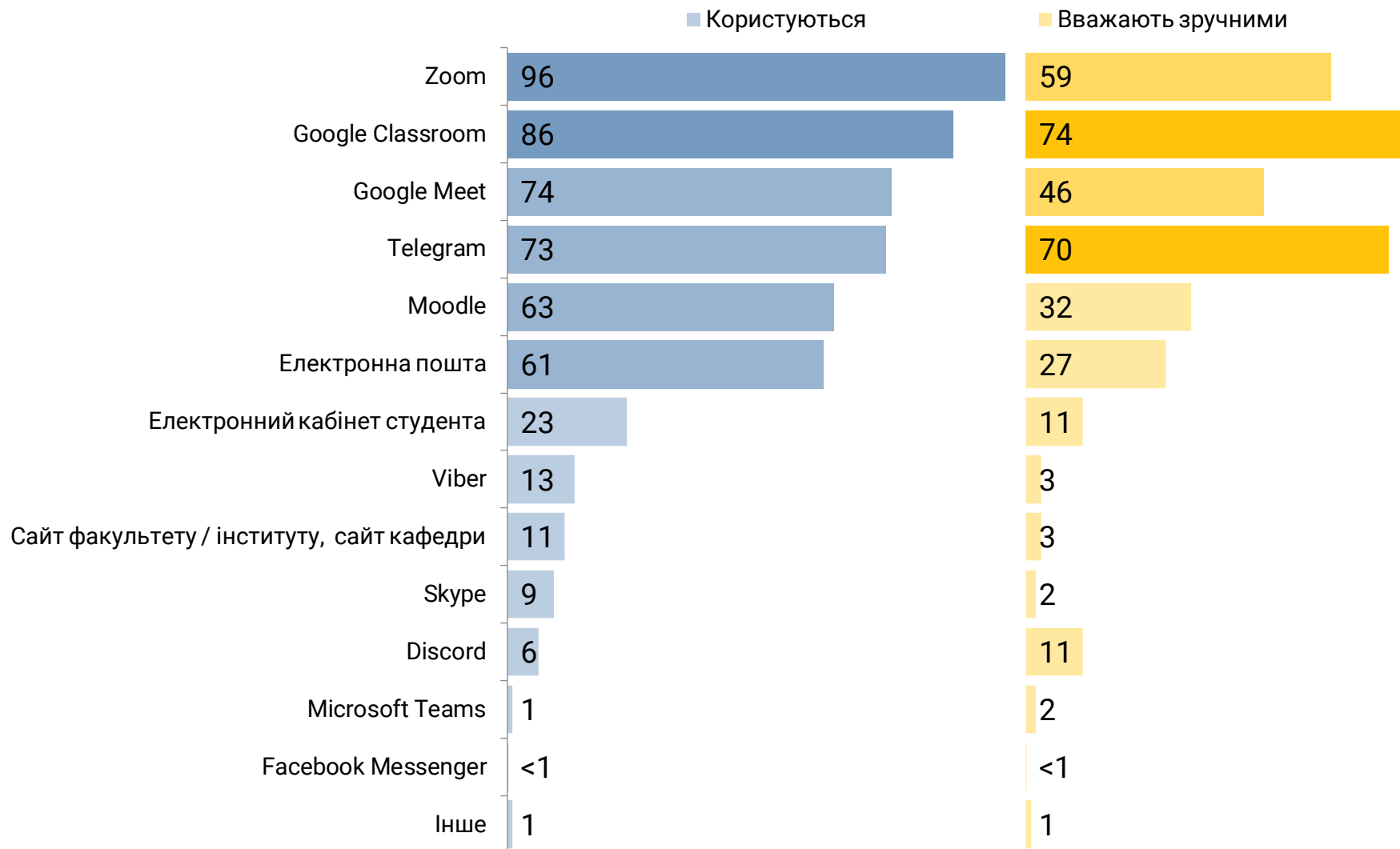

Поєднання відповідей «безумовно, подобається» та «скоріше подобається» на різних факультетах / інститутах (%)

ЗАСОБИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ

За допомогою яких засобів ваші викладачі організують онлайн-навчання?
Які засоби організації онлайн-навчання ви вважаєте найбільш зручними? (%)

Респонденти могли вибрати кілька варіантів відповіді, тому сума всіх відповідей перевищує 100%

Масив: усі опитані студенти – 2321

НАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ТА ІНФОРМАЦІЇ ПРО НАВЧАЛЬНІ КУРСИ

Зараз заняття зазвичай відбуваються онлайн в форматі відеоконференцій. А які додаткові навчальні матеріали вам в цьому семестрі пропонують Ваші викладачі? (%)

Яким чином ви отримуєте інформацію про зміст навчальних курсів або критерії оцінювання? (%)

Респонденти могли вибрати кілька варіантів відповіді, тому сума всіх відповідей перевищує 100%

Масив: усі опитані студенти – 2321

ТОП-10 ПРОБЛЕМ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Які проблеми виникають у процесі онлайн-занять, дистанційного навчання? (%)

* Тому немає можливості ознайомитись з ними іншим часом

Респонденти могли вибрати кілька варіантів відповіді, тому сума всіх відповідей перевищує 100%

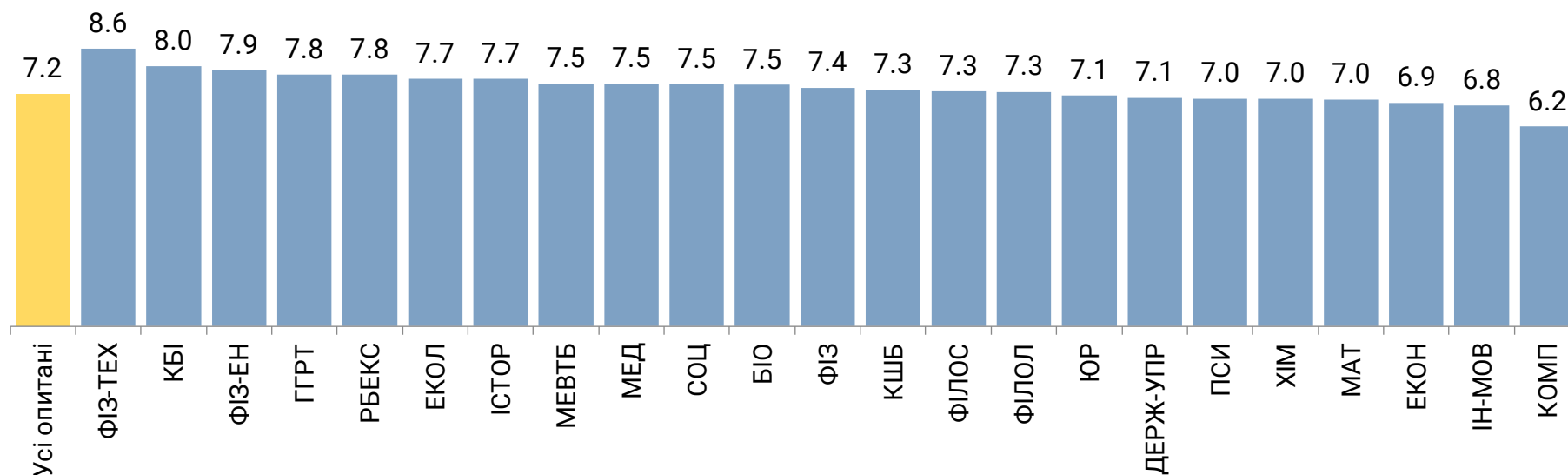
Масив: студенти Каразінського – 2321

ОЦІНКА ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ

Як би ви в цілому оцінили якість викладання на вашому факультеті / інституті за десятибальною шкалою, де «10» означає, що викладання максимально якісне, а «1» – абсолютно неякісне? (%)

Середня оцінка студентів різних факультетів / інститутів

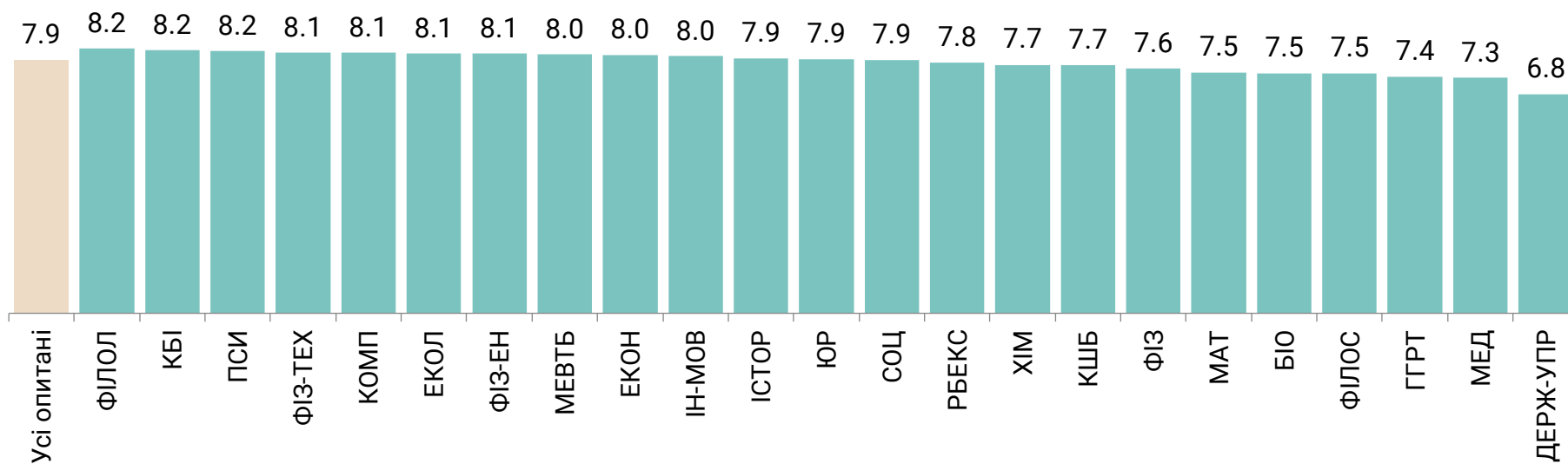

ОЦІНКА ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ МІЖФАКУЛЬТЕТСЬКИХ ДИСЦИПЛІН

Як би ви в цілому оцінили якість викладання міжфакультетських дисциплін у Каразінському університеті, якщо маєте досвід навчання за такими дисциплінами, за десятибальною шкалою, де «10» означає, що викладання максимально якісне, а «1» – абсолютно неякісне? (%)

Середня оцінка студентів різних факультетів / інститутів

ТОП-СКЛАДНОЩІ НАВЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТІ

Які складнощі, пов'язані з навчанням в університеті, ви відчуваєте? (%)

Респонденти могли вибрати кілька варіантів відповіді, тому сума всіх відповідей перевищує 100%

Масив: усі опитані студенти – 2321

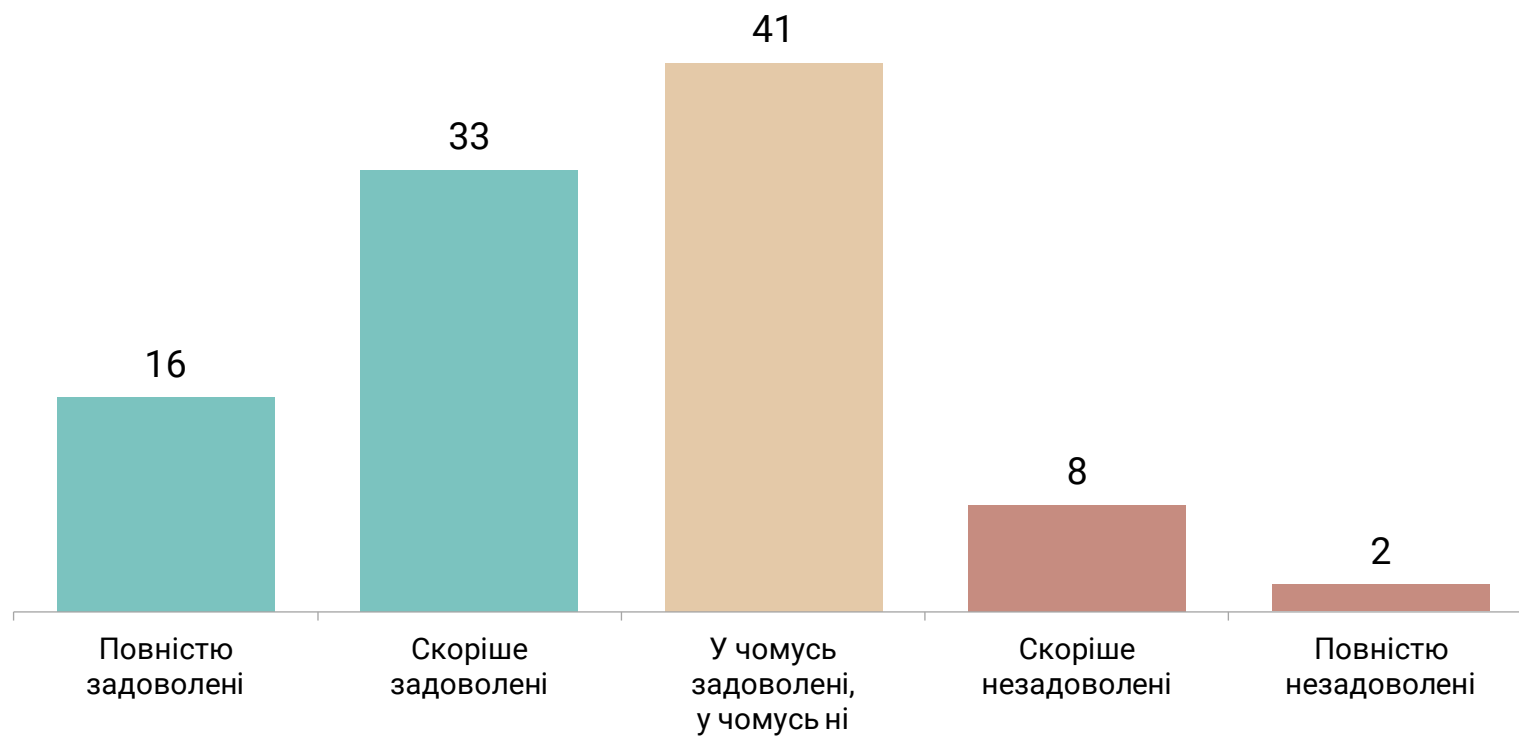
ПОРАДИ СТУДЕНТІВ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ РОБОТИ УНІВЕРСИТЕТУ

Типологізація за змістом відповідей на відкрите запитання «Напишіть, що б ви порадили зробити для покращення роботи Каразінського університету, вашого факультету / інституту в умовах війни?» (кількість відповідей)

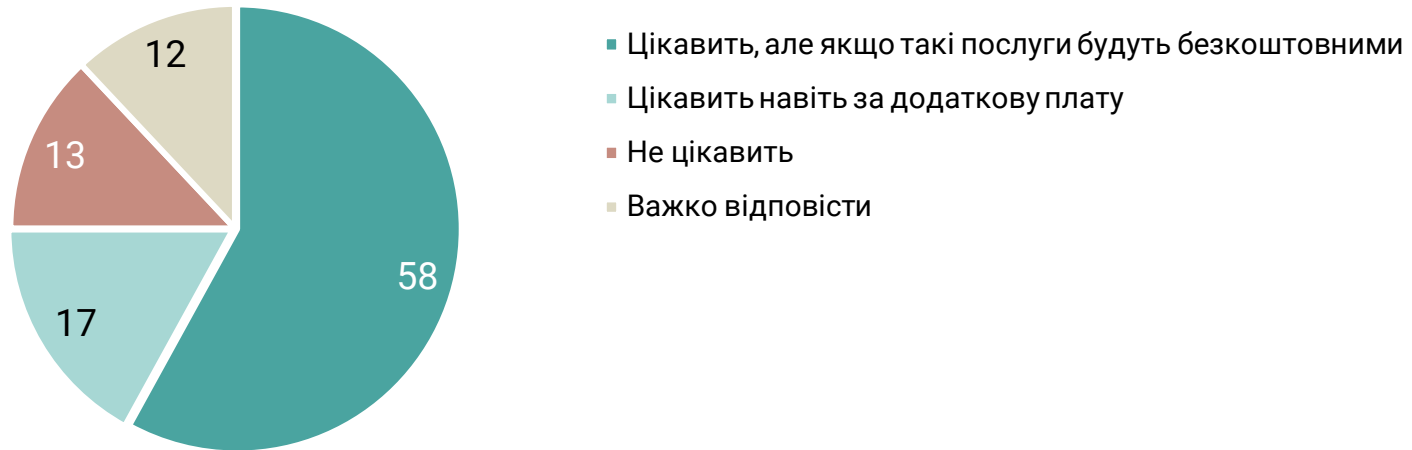
ЗАДОВОЛЕНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Ви задоволені чи ні тим, як зараз, в умовах війни, організовано навчання в Каразінському університеті? (%)

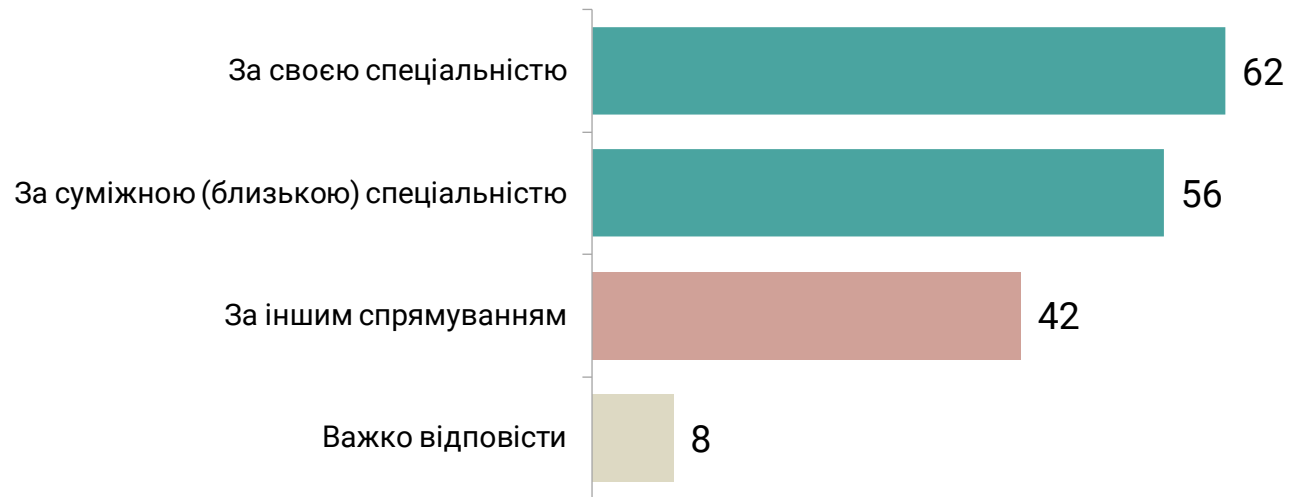
ЗАЦІКАВЛЕНІСТЬ У ДОДАТКОВІЙ ОСВІТІ

Чи цікавить вас можливість отримувати додаткові освітні послуги в Каразінському університеті? (%)

Масив: усі опитані студенти – 2321

Які додаткові курси в Каразінському вас цікавлять? (%)

Респонденти могли вибрати кілька варіантів відповіді, тому сума всіх відповідей перевищує 100%

Масив: студенти, які цікавляться додатковою освітою у Каразінському –1942

ПРИЧИНИ НЕБАЖАННЯ ПРОХОДИТИ КУРСИ У КАРАЗІНСЬКОМУ

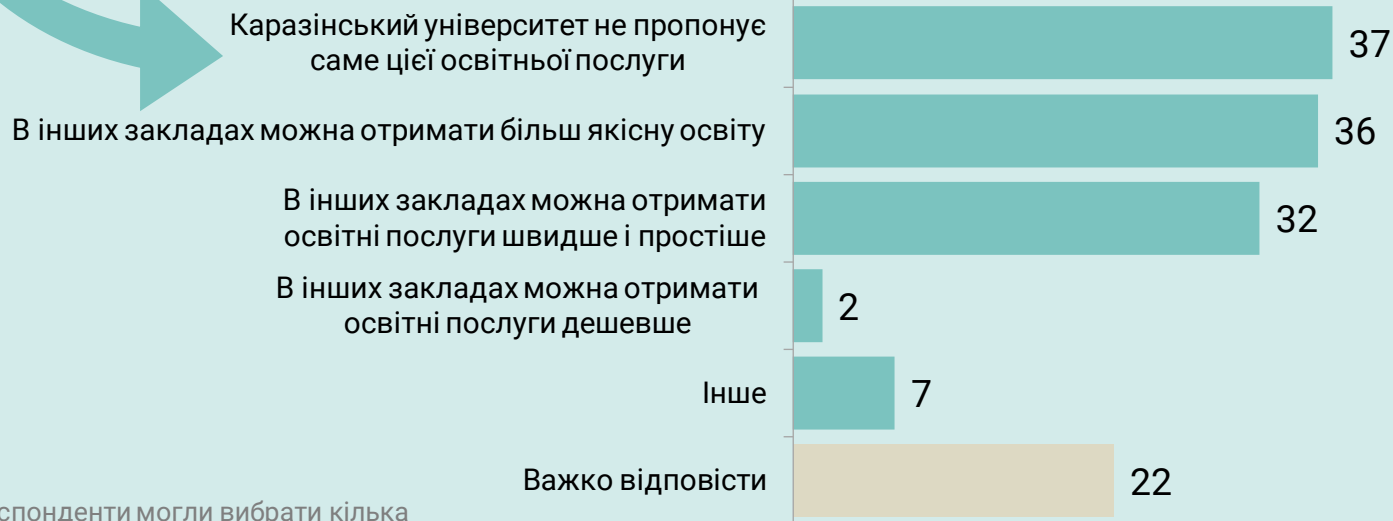
Чому додаткові курси в Каразінському вас не зацікавили? (%)

Респонденти могли вибрати кілька варіантів відповіді, тому сума всіх відповідей перевищує 100%

Масив: студенти, які не цікавляться додатковою освітою у Каразінському — 269

Чому ви проходитье або плануєте пройти цікаві вам курси не в Каразінському університеті, а в іншому закладі? (%)

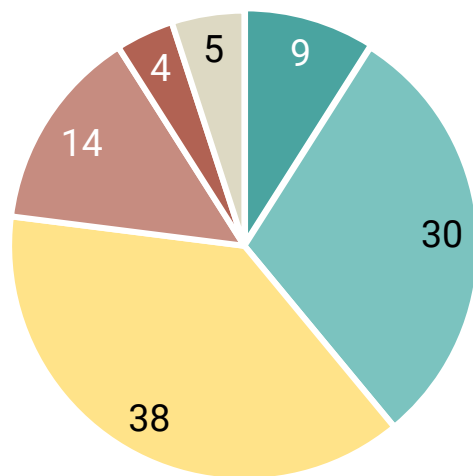

Респонденти могли вибрати кілька варіантів відповіді, тому сума всіх відповідей перевищує 100%

Масив: студенти, які проходять, або планують проходити курси поза університетом — 57

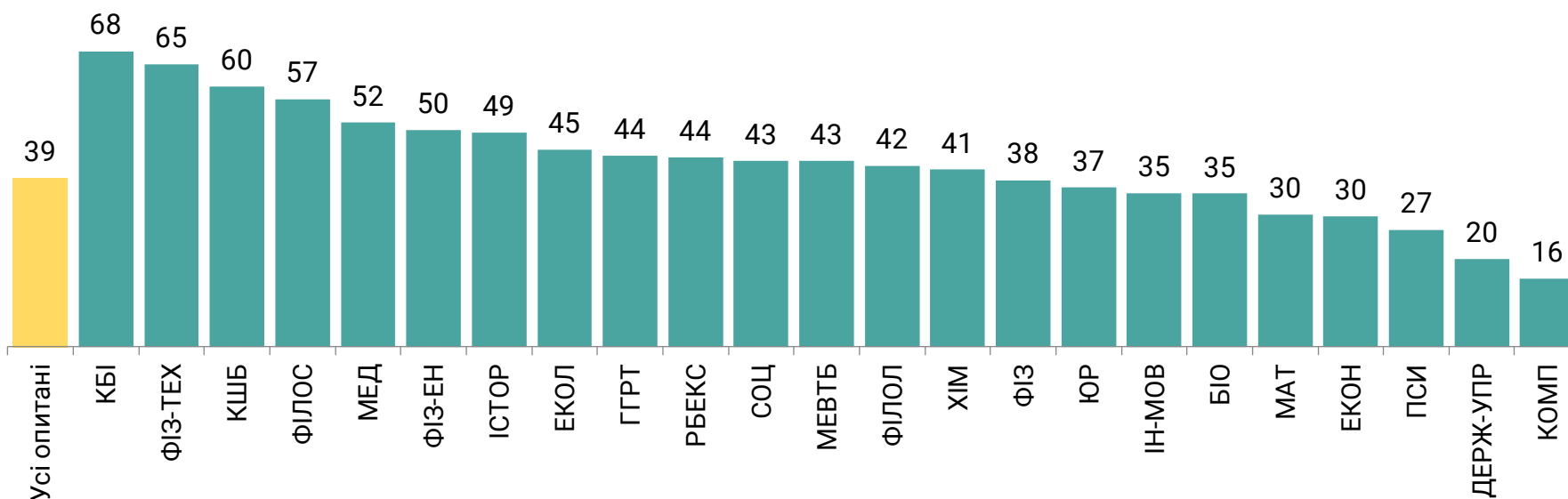
ВІДПОВІДНІСТЬ ЯКОСТІ ОСВІТИ СУЧАСНИМ ВИМОГАМ РИНКУ ПРАЦІ

Відповідає чи не відповідає якість освіти, яку отримують студенти вашого факультету, сучасним вимогам ринку праці? (%)

- Повністю відповідає
- Скоріше відповідає
- У чомусь відповідає, у чомусь ні
- Скоріше не відповідає
- Повністю не відповідає
- Важко відповісти

Ствердні відповіді («повністю відповідає» та «скоріше відповідає» разом) студентів різних факультетів / інститутів

НЕОБХІДНІ ЗМІНИ В ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Як ви вважаєте, що необхідно змінити у змісті та організації навчання для підвищення конкурентоспроможності випускників Каразінського університету на ринку праці? (%)

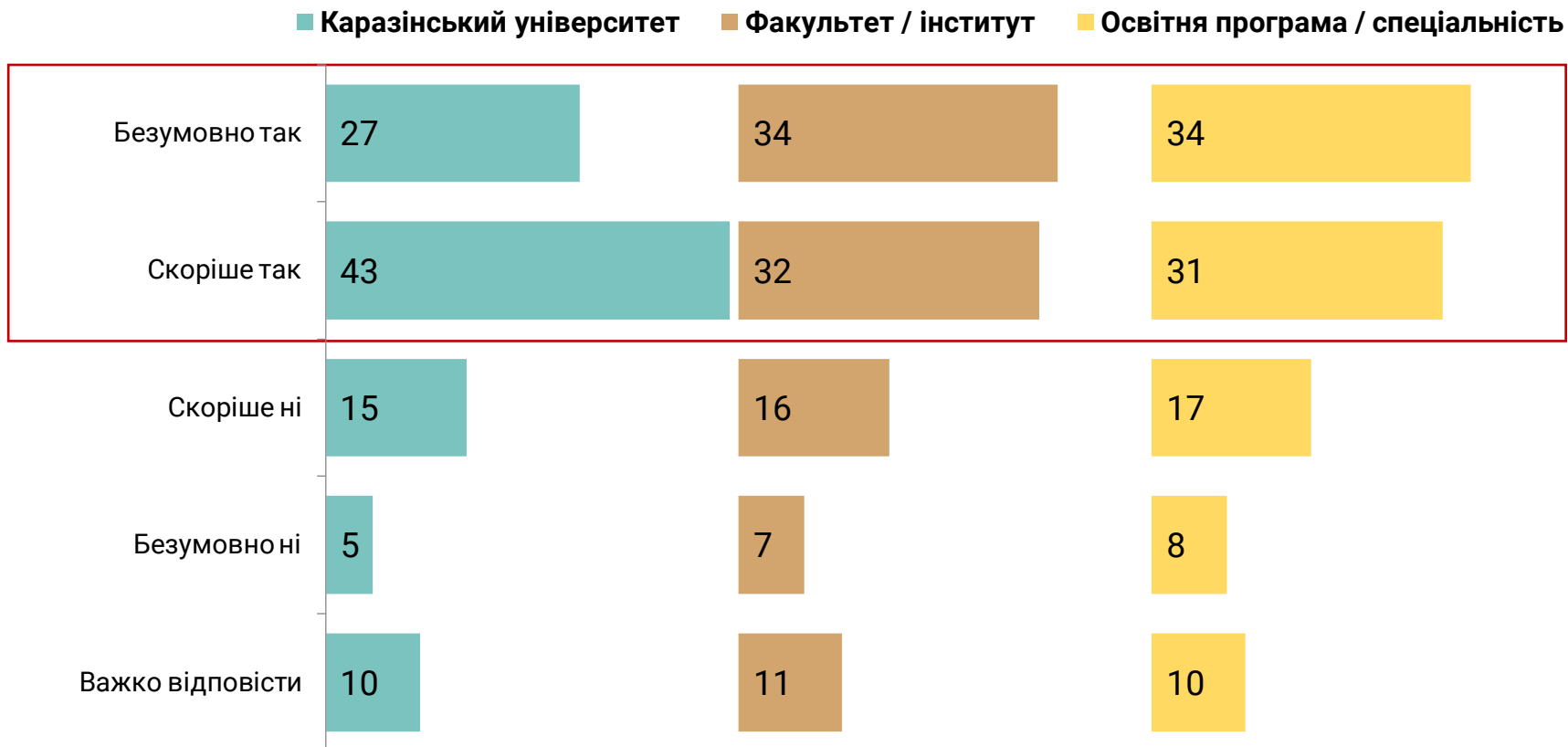

Респонденти могли вибрати кілька варіантів відповіді, тому сума всіх відповідей перевищує 100%

Масив: усі опитані студенти – 2321

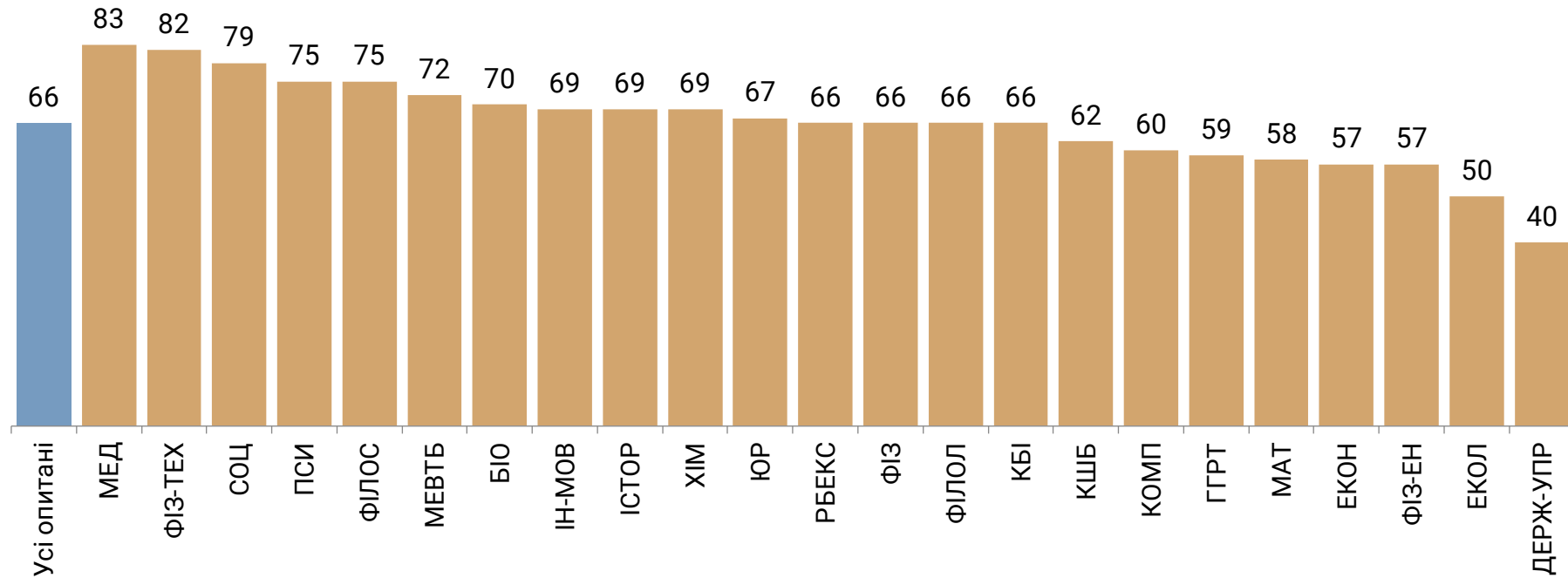
СТАЛІСТЬ ВИБОРУ УНІВЕРСИТЕТУ, ФАКУЛЬТЕТУ, ПРОФЕСІЇ

Якби вам знову довелося вирішувати питання про вибір закладу вищої освіти, факультету та спеціальності, ви б обрали сьогодні Каразінський університет, ваш факультет і вашу спеціальність (професію)? (%)

СТАЛІСТЬ ВИБОРУ ФАКУЛЬТЕТУ / ННІ

Ствердні відповіді («безумовно, так» і «скоріше так» разом) на запитання «Якби вам знову довелося вирішувати питання про вибір факультету / ННІ, ви б обрали сьогодні ваш факультет / ННІ?» (%)

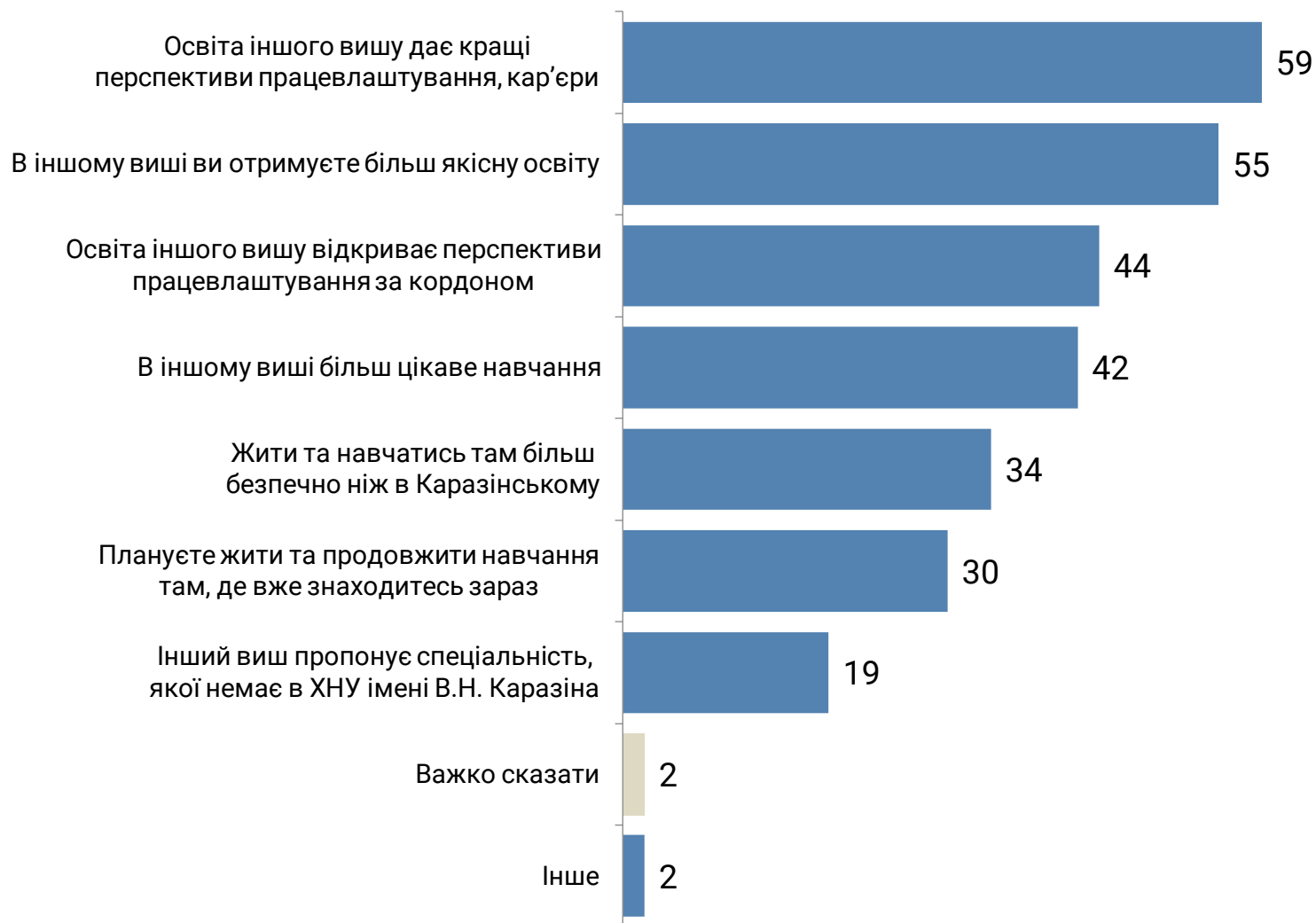

ПЛАНИ ВИПУСКНИКІВ БАКАЛАВРІАТУ

	2019	2023		2019	2023
Продовжать навчання в магістратурі Каразінського	62%	41%			
Продовжать навчання в іншому закладі вищої освіти	11%	17%	В магістратурі іншого закладу вищої освіти в Україні	7%	7%
			В іншій країні	4%	10%
Не будуть продовжувати навчання	19%	24%	Будуть працювати за своєю спеціальністю	5%	6%
			Будуть працювати за іншою спеціальністю	13%	18%
			Займатимуться домашнім господарством, родиною, дітьми	1%	<1%
Не визначились	8%	14%			

ГОЛОВНІ ЧИННИКИ, ЧОМУ ВИПУСКНИКИ БАКАЛАВРІАТУ КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ПРОДОВЖУЮТЬ НАВЧАННЯ В ІНШОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Чому Ви збираєтесь продовжити навчання в іншому закладі вищої освіти? (%)

Респонденти могли вибрати кілька варіантів відповіді, тому сума всіх відповідей перевищує 100%

Масиви: випускники бакалавріату, які планували / планують продовжити навчання в іншому ЗВО у 2019 році – 41, у 2023 році – 72

ГОЛОВНІ ЧИННИКИ, ЧОМУ ВИПУСКНИКИ БАКАЛАВРІАТУ НЕ ПРОДОВЖУЮТЬ НАВЧАННЯ

Чому Ви не збираєтесь продовжувати навчання? (%)

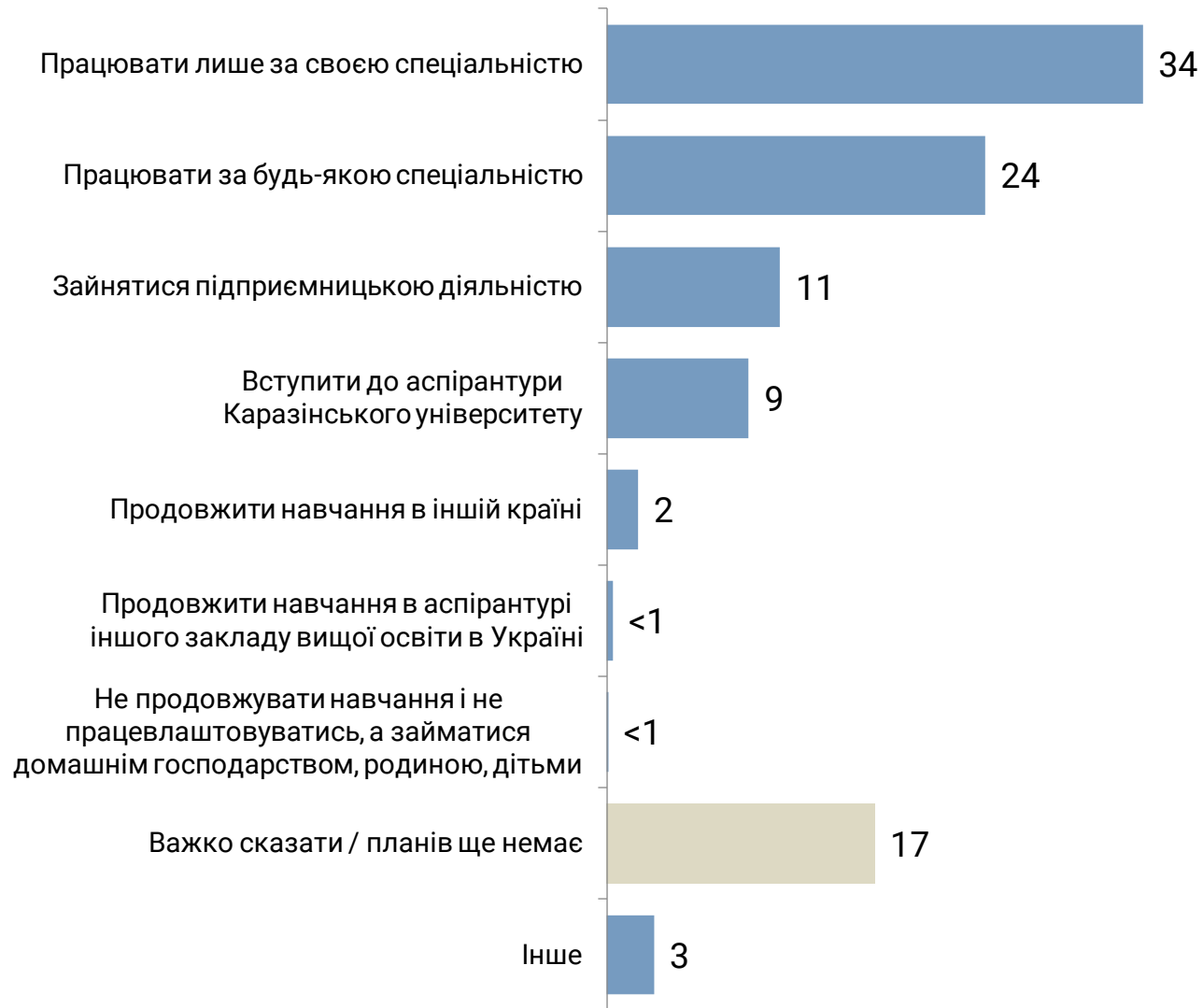

Респонденти могли вибрати кілька варіантів відповіді, тому сума всіх відповідей перевищує 100%

Масиви: випускники бакалавріату, які не планували / не планують продовжити навчання у 2019 році – 95, у 2023 році – 99

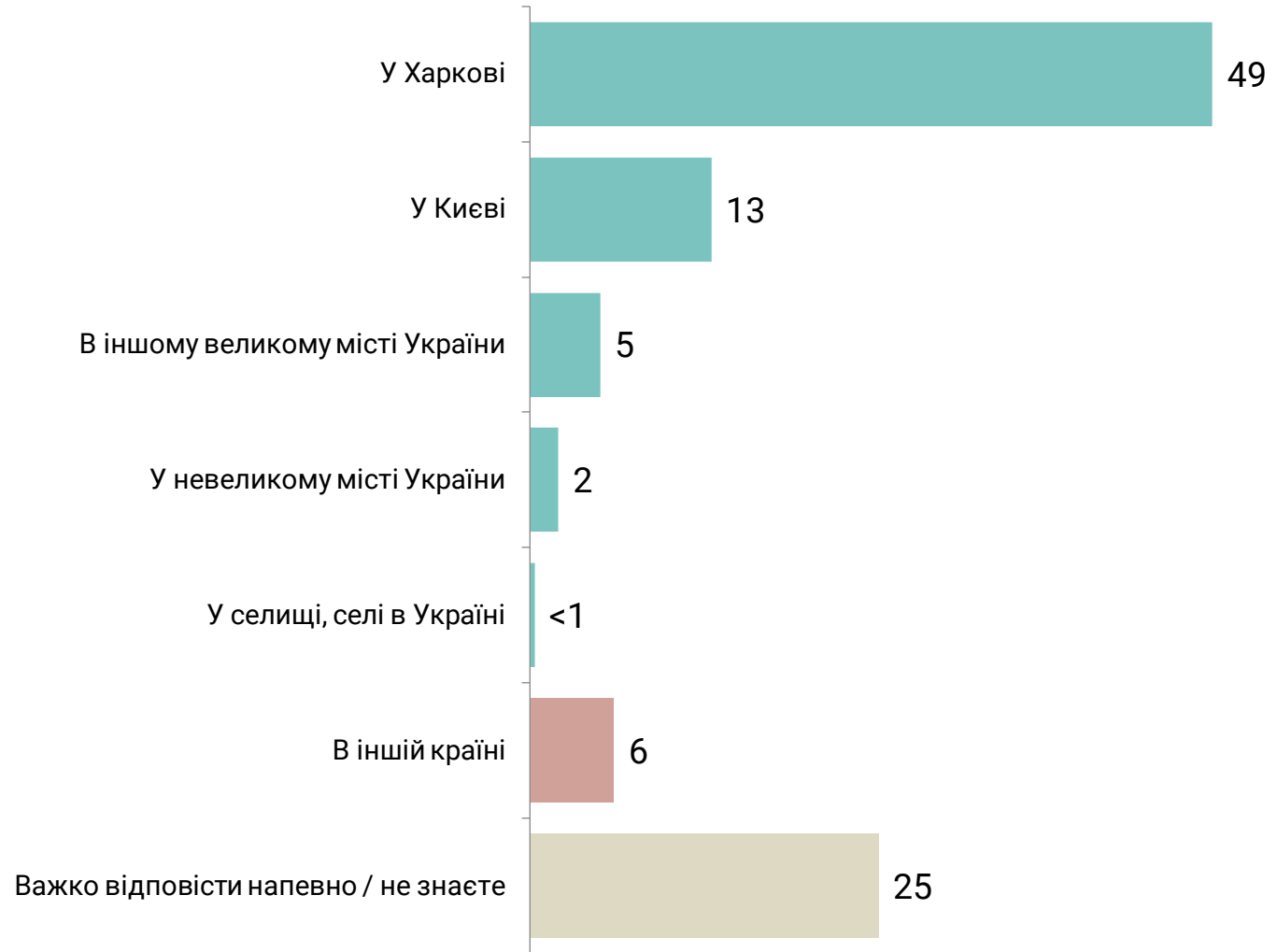
ПЛАНИ НА МАЙБУТНЄ СТУДЕНТІВ МАГІСТРАТУРИ / СТУДЕНТІВ V-VI КУРСІВ

Чим ви плануєте займатися після закінчення Каразінського університету? (%)

ПЛАНИ СТУДЕНТІВ, ДЕ ЖИТИ ТА ПРАЦЮВАТИ

Де б ви хотіли жити та працювати після закінчення університету? (%)

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

РЕЗЮМЕ

Слайд 1. З 1 по 12 квітня 2023 року Центр соціально-гуманітарних досліджень Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна провів онлайн-опитування студентів університету. Опитано 2321 студент Каразінського денної форми навчання (це складає 23.2% від обсягу всіх студентів I–VI курсів денної форми навчання).

Слайд 2. В опитуванні взяли участь студенти з I по VI курс всіх 23 факультетів та навчально-наукових інститутів Каразінського університету. Найбільш активну участь в опитуванні взяли студенти соціологічного факультету та ННІ екології. Найбільше студентів опитано на соціологічному, економічному та медичному факультетах.

Слайд 3. На час проведення опитування більшість студентів (63%) досі перебувають не вдома – 40% в інших областях, 23% в інших країнах. Найбільше наших студентів, що перебувають за кордоном, проживають зараз у Німеччині та Польщі.

Слайд 4. Студенти Каразінського, як і всі ми зараз, стурбовані передусім через військові дії в Україні, ситуацію на фронті, загибель військових і цивільних, післявоєнні перспективи, а найбільше через небезпеку, що загрожує рідним, друзям, знайомим. Половина студентів стурбована своїм психологічним станом, переживає стрес. Кожен третій не відчуває себе в безпеці. Половина студентів відчуває погіршення матеріального становища та нестачу коштів.

Слайд 5. В умовах переміщення, погіршення матеріального становища сімей, затримки або невивлати стипендії багато студентів вимушені працювати. Кількість студентів, які паралельно з навчанням працюють, поступово зростає від I до останнього курсу навчання. Зростає також і кількість студентів, працевлаштованих за фахом.

Слайд 6. В цих складних умовах більше половини студентів (54%), які працюють паралельно з навчанням, пріоритетним вважають саме роботу, а не навчання. Така установка найбільше притаманна студентам IV курсу та студентам магістратури (V-VI курсів).

Для порівняння 66% студентів II-VI курсів 2018-2019 років навчання, які працювали паралельно з навчанням, надавали пріоритет навчанню, а не роботі.

Слайд 7. Майже всі студенти є користувачами соціальних мереж та месенджерів. Найпопулярнішим месенджером є Telegram, а найпопулярнішими соціальними мережами – Instagram та YouTube.

Слайд 8. На запитання щодо загальної задоволеності навчанням в університеті 45% студентів відповіли позитивно (безумовно або скоріше подобається), і ще 45% відповідають суперечливо – у чомусь подобається, у чомусь ні. Найбільш задоволеними навчанням є студенти медичного, філософського факультетів, ННІ «Каразінський банківський інститут».

Слайд 9. Онлайн-навчання забезпечується в більшості випадків за допомогою програм Zoom та Google Classroom. Досить часто використовуються в освітньому процесі також Google Meet, Telegram, Moodle та сервіси електронного листування. Разом з цим найбільш зручними засобами навчання більшість студентів вважає Telegram і Google Classroom.

Слайд 10. Навчальні матеріали викладачі зазвичай надають у вигляді презентацій, текстів або посилань на навчальні інтернет-ресурси. Найчастіше це здійснюється за допомогою месенджерів (насамперед Telegram), Google Classroom, а також усно під час пар.

Слайд 11. Головна проблема онлайн-навчання – це складнощі з інтернет-зв'язком. Крім цього студенти кажуть про велике навантаження, надвелику кількість домашніх завдань, погіршення самопочуття та стану здоров'я через тривале перебування перед екранами кожного дня, а також про відсутність мотивації до навчання і відвідування онлайн-занять.

Слайд 12. Студенти досить позитивно оцінюють якість викладання на своєму факультеті / в інституті. Середня оцінка складає 7.2 балів за 10-бальною шкалою. Найвищі оцінки ставлять студенти ННІ «Фізико-технічний факультет» та ННІ комп'ютерної фізики та енергетики, ННІ «Каразінський банківський інститут».

Слайд 13. 80% студентів мають досвід навчання за міжфакультетськими дисциплінами. Загальна оцінка викладання за такими дисциплінами складає 7.9 балів за 10-бальною шкалою. Оцінки студентів різних факультетів досить схожі.

Слайд 14. Головними актуальними проблемами навчання в університеті є втрата мотивації до навчання, надмірне навчальне навантаження, складнощі поєднання навчання з роботою, яка для багатьох є зараз необхідною для виживання, а також затримка стипендій. Втрата мотивації до навчання пояснюється саме цим комплексом проблем – перенавантаження, брак часу на навчання і паралельну роботу, затримка або невивплата стипендій.

Слайд 15. Думки студентів щодо навчання в умовах війни, їхні поради можна почути у відповідях на відкрите запитання: *«Напишіть, що б ви порадили зробити для покращення роботи Каразінського університету, вашого факультету / інституту в умовах війни?»*. Загалом зібрано 615 змістовних відповідей. Головна порада – прохання до викладачів буди більш лояльними до студентів, із розумінням ставитись до доволі складних умов, у яких їм доводиться зараз навчатись.

Слайд 16. Незважаючи на всі проблеми й складнощі навчання, студенти загалом досить позитивно оцінюють організацію освітнього процесу в університеті в умовах війни.

Слайд 17. Додаткові освітні послуги у Каразінському університеті (особливо за умови, що ці послуги будуть безкоштовними) викликають зацікавленість більшості студентів. Більшість зацікавлених додатковими курсами студентів хотіли б навчатись додатково за своєю або суміжною спеціальністю.

Слайд 18. Додаткова освіта не цікавить студентів через брак вільного часу та надмірне навчальне навантаження в університеті. Частина студентів вже навчається додатково в інших закладах через те, що, за словами студентів, університет не пропонує потрібних освітніх послуг, а також через те, що в інших закладах освітні послуги більш якісні, отримати їх там можна швидше та простіше.

Слайд 19. Студенти мають різні думки щодо відповідності якості освіти, що здобувається в університеті, сучасним вимогам ринку праці. 39% студентів впевнені, що освіта в Каразінському відповідає цим вимогам. 38% студентів вважають, що відповідає лише частково, а 18% зазначили, що зовсім не відповідає. Про найбільш високий рівень відповідності якості освіти вимогам ринку праці кажуть студенти ННІ «Каразінський банківський інститут», ННІ «Фізико-технічний факультет» та ННІ «Каразінська школа бізнесу».

Слайд 20. Для підвищення конкурентоспроможності випускників Каразінського університету на ринку праці у змісті та організації навчання необхідно, на думку студентів, більше практики. Зокрема треба збільшити обсяг практики та стажування студентів, більше уваги у навчальному процесі приділяти саме практичним знанням та навичкам, запрошувати до викладання викладачів-практиків, долучати до процесу створення освітніх програм випускників, які вже працюють за фахом.

Слайд 21. Якщо студентам знову довелося б вирішувати питання про вибір ЗВО, факультету та освітньої програми, то 70% обрали б знову Каразінський університет, 66% – свій факультет і 65% – свою освітню програму. Зазначимо, що факультет та освітню програму студенти повторно обирають більш впевнено, ніж ЗВО.

Слайд 22. Найбільш задоволені своїм вибором студенти медичного та соціологічного факультетів, а також ННІ «Фізико-технічний факультет», де переважна більшість студентів готова знову обрати свій факультет / інститут.

Слайд 23. 41% студентів IV курсу університету (крім медичного факультету) планують продовжувати навчання в магістратурі Каразінського. Зазначимо, що в 2019 році таких студентів було помітно більше. 17% випускників бакалавріату продовжать навчання в іншому ЗВО, зокрема 10% орієнтуються на навчання за кордоном, решта планує йти до магістратури іншого ЗВО в Україні.

Слайд 24. Головними причинами продовження навчання в інших ЗВО є те, що освіта іншого вишу дає кращі перспективи працевлаштування, кар'єри, та вважається більш якісною.

Слайд 25. Чверть опитаних (24%) не планує продовжувати навчання взагалі, майже всі ці студенти планують працевлаштуватися. Відмова від продовження навчання пояснюється бажанням відпочити, зайнятися чимось іншим. Багато хто вважає, що диплому бакалавра достатньо.

Слайд 26. Кожен третій студент, що навчається в магістратурі Каразінського / на V-VI курсах медичного факультету, після закінчення університету хотів би працювати за фахом, кожен четвертий – працювати за будь-якою спеціальністю.

Слайд 27. Після закінчення університету більшість студентів Каразінського хотіли б залишитись в Україні, переважно в Харкові, Києві, інших великих містах.